

2 Rachunek różniczkowy funkcji dwóch i trzech zmiennych

Zadanie 1. Zbadać, czy istnieją pochodne cząstkowe rzędu pierwszego pochodnych funkcji we wskazanych punktach:

$$\begin{aligned}
 a) f(x, y) &= \begin{cases} x^2 + y^2 & \text{dla } xy = 0, \\ 1 & \text{dla } xy \neq 0, \end{cases} & (x_0, y_0) &= (0, 0), \\
 b) f(x, y, z) &= \sqrt[5]{xy(z-1)}, & (x_0, y_0, z_0) &= (0, 0, 1), \\
 c) f(x, y) &= \begin{cases} x & \text{dla } y = 0, \\ y^2 & \text{dla } x = 0, \\ 1 & \text{w pozostałych punktach,} \end{cases} & (x_0, y_0) &= (0, 0).
 \end{aligned}$$

Zadanie 2. Obliczyć wszystkie pochodne cząstkowe pierwszego rzędu podanych funkcji:

$$\begin{aligned}
 a) f(x, y) &= \arctg \frac{1-xy}{x+y}, & b) f(x, y, z) &= \frac{x}{x^2+y^2+z^2}, \\
 c) f(x, y) &= e^{\sin \frac{y}{x}}, & d) f(x, y, z) &= \sin(x \cos(y \sin x)).
 \end{aligned}$$

Zadanie 3. Obliczyć wszystkie pochodne cząstkowe drugiego rzędu podanych funkcji i sprawdzić, czy pochodne cząstkowe mieszane są równe:

$$\begin{aligned}
 a) f(x, y) &= \sin(x^2 + y^2), & b) f(x, y) &= xe^{xy}, \\
 c) f(x, y, z) &= \ln(x^2 + y^4 + z^6 + 1), & d) f(x, y, z) &= \frac{1}{\sqrt{x^2+y^2+z^2}}.
 \end{aligned}$$

Zadanie 4. Zbadać, czy równość $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(0, 0) = \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(0, 0)$ jest prawdziwa dla funkcji:

$$a) f(x, y) = \begin{cases} \frac{x^2 y^3}{x^2 + y^2}, & \text{dla } (x, y) \neq (0, 0) \\ 0 & \text{dla } (x, y) = (0, 0), \end{cases} \quad b) f(x, y) = \sqrt[3]{x^6 - 8y^3}.$$

Zadanie 5. Obliczyć wskazane pochodne cząstkowe podanych funkcji:

$$\begin{aligned}
 a) \frac{\partial^3 f}{\partial x \partial y^2}, \quad f(x, y) &= \sin xy, & b) \frac{\partial^4 f}{\partial y^2 \partial x \partial y}, \quad f(x, y) &= \frac{x+y}{x-y}, \\
 c) \frac{\partial^3 f}{\partial x \partial y \partial z}, \quad f(x, y, z) &= \frac{x^2 y^3}{z}, & d) \frac{\partial^5 f}{\partial x \partial y^2 \partial z^2}, \quad f(x, y, z) &= e^{xy+z},
 \end{aligned}$$

Zadanie 6. Funkcja $f(x, y)$ jest różniczkowalna w punkcie (x_0, y_0) , jeśli

$$\lim_{\Delta x, \Delta y \rightarrow 0} \frac{f(x, y) - (f(x_0, y_0) + f_x(x_0, y_0)\Delta x + f_y(x_0, y_0)\Delta y)}{\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2}} = 0$$

inaczej

$$f(x, y) = f(x_0, y_0) + f_x(x_0, y_0)\Delta x + f_y(x_0, y_0)\Delta y + o(\sqrt{\Delta x^2 + \Delta y^2})$$

Zbadać różniczkowalność podanych funkcji we wskazanych punktach:

a) $f(x, y) = \sqrt[3]{xy}$, $(x_0, y_0) = (0, 0)$,

b) $f(x, y) = \begin{cases} (x^2 + y^2) \sin \frac{1}{x^2 + y^2} & \text{dla } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0 & \text{dla } (x, y) = (0, 0), \end{cases} \quad (x_0, y_0) = (0, 0)$

c) $f(x, y, z) = \sqrt{x^4 + y^4 + z^4}$, $(x_0, y_0, z_0) = (0, 0, 0)$.

Zadanie 7. Napisać równania płaszczyzn stycznych do wykresów podanych funkcji we wskazanych punktach wykresu:

a) $z = \frac{\arcsin x}{\arcsin y}$, $(x_0, y_0, z_0) = \left(-\frac{1}{2}, \frac{\sqrt{3}}{2}, -1\right)$,

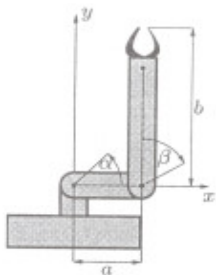
b) $z = x^y$, $(x_0, y_0, z_0) = (2, 4, 16)$,

Zadanie 8. Wykorzystując różniczkę funkcji obliczyć przybliżone wartości podanych wyrażeń:

a) $(1.02)^3 \cdot (0.997)^2$, b) $\sqrt[3]{(2.93)^3 + (4.05)^3 + (4.99)^3}$,

Zadanie 9.

- a) Wysokość i promień podstawy stożka zmierzono z dokładnością $\pm 1\text{mm}$. Otrzymano $h = 350$ mm oraz $r = 145$ mm. Z jaką w przybliżeniu dokładnością można obliczyć objętość V tego stożka?
- b) Krawędzie prostopadłościanu mają długości $a = 3\text{m}$, $b = 4\text{m}$, $c = 12\text{m}$. Obliczyć w przybliżeniu, jak zmieni się długość przekątnej prostopadłościanu d , jeżeli długości wszystkich krawędzi zwiększymy o 2cm.
- c) Robot do zgrzewania karoserii samochodowych składa się z dwóch przegubowych ramion o długości $a = 1\text{m}$, $b = 2\text{m}$ (rysunek).

Położenie zgrzewarki jest określone przez kąty $\alpha = \pi/4$, $\beta = \pi/3$. Obliczyć w przybliżeniu dokładność jej położenia, jeżeli kąty odchylenia ramion ustawione są z dokładnością $\Delta_\alpha = \Delta_\beta = 0,003\text{rd}$.

Zadanie 10. Wykorzystując reguły różniczkowania funkcji złożonych obliczyć pochodne cząstkowe pierwszego rzędu względem x i y podanych funkcji:

a) $z = f(u, v) = \ln \frac{u}{v+1}$, $u = x \sin y$, $v = x \cos y$,

b) $z = f(u, v, w) = \arcsin \frac{u}{v+w}$, gdzie $u = e^{\frac{x}{y}}$, $v = x^2 + y^2$, $w = 2xy$.

Zadanie 11. Obliczyć pochodne kierunkowe podanych funkcji we wskazanych punktach i kierunkach:

$$a) f(x, y) = 2|x| + |y|, \quad (x_0, y_0) = (0, 0), \quad \vec{v} = \left(\frac{\sqrt{2}}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2} \right),$$

$$b) f(x, y) = \sqrt[3]{xy}, \quad (x_0, y_0) = (1, 0), \quad \vec{v} = \left(\frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{1}{2} \right).$$

Zadanie 12. Obliczyć pochodne kierunkowe podanych funkcji we wskazanych punktach i kierunkach:

$$a) f(x, y) = x^2 + y^2, \quad (x_0, y_0) = (-3, 4), \quad \vec{v} = \left(\frac{12}{13}, \frac{5}{13} \right)$$

$$b) f(x, y, z) = e^{xyz}, \quad (x_0, y_0, z_0) = (-1, 1, -1), \quad \vec{v} = \left(\frac{1}{2}, -\frac{3}{4}, \frac{\sqrt{3}}{4} \right).$$